

A dualizmus korának **Magyaroszága**

- **1890-es évektől új problémák**
- **Gyakori kormányváltások
(agrár↔kereskedelem)**
- **Ellenzék: önálló vámterület, magyar
nemzeti bank ötlete ↔ O-MM**
- **Új ellentétek: (liberálisok, konzervatívok,
munkásszerveződések, agrárszoc.
megmozd., polg.-i radikálisok)**
- **Erősödő válságjelenségek**

Civilizációs és kulturális fejlemények:

- **Kialakult a mai Budapest belvároskép**
- **Felépült az Országház (Steindl Imre)**
- **Sok középület (kávézók, áruházak, Nyugati pu. Keleti pu., Nagykörút,)**
- **Halászbástya (Schulek Frigyes)**
- **Operaház (Ybl Miklós)**
- **Iparművészeti Múzeum (Lechner Ödön)**
- **Villamos áramszolgáltatás, Európában első: földalatti vasút**
- **Eötvös Loránd→inga**
- **Puskás Tivadar→telefonközpont**
- **Kandó Kálmán→vasút-villamosítás**
- **Közoktatási intézményrdsz. Kialakulása**

Kávéházi kultúra

- A polgári kultúra jellegzetes helye a kávéház, itt találkoztak költők, értelmiségiek, írók, üzletemberek, politikusok...
- Igényesebb kávéházak lapokat járattak, lexikonokat, könyveket tartottak, papírt és tintát is az írók kedvéért.
- Japán (Szinyei Merse Pál, Rippl-Rónai József)
- Bristol (Nyugatnak volt itt asztala)
- New York
- EMKE
- I. vh. után Centrál (Nyugat)

kulturális fejlemények:

–festészet

- Szinyei Merse Pál:
Majális
- Rippl-Rónai József:
Nyugatosok
portréi
- Gulácsy Lajos
- Csontváry
Kosztka Tivadar
- Czóbel Béla

–Zene:

- Bartók,
Kodály → népdalok

Új irodalmi törekvések:

Előzmények

- **Reviczky Gyula, Komjáthy Jenő** ← költészet
- **Cholnoky Viktor, Lovik Károly, Bródy Sándor, Petelei István, Tömörkény István** ← próza
- **Tájékozódás az új szellemi áramlatok irányába, élénk színházi, kulturális élet, kiterjedt könyvkiadás**
- **A hazai modernség 1. verseskötete: 1906. Ady Endre: Új versek**
- **Nem jogi tanulmányokat folytatnak a művészek, hanem bölcsészetet tanulnak (filozófia, nyelvek, irodalomtudomány, nyelvészet)**
- **A kor hivatalos irodalmi fórumai elzárkóztak a kor új kérdései előtt. Ezek voltak: MTA, Kisfaludy Társaság, Petőfi Társaság**

**Fontos egyetemi professzor (verstan)
Négyessy László, nála tanult és
találkozott: Babits Mihály,
Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula,
Csáth Géza, Tóth Árpád—ők azok,
akik több nyelvet beszéltek, ezeken
a nyelveken eredetiben olvasták a
kortárs irodalmi műveket, költő-,
író- és fordítónemzedék.**

Irodalmi élet:

- Már a 18. sz. végétől működtek folyóiratok Mo.-n
- A 19. sz. vége, 20. sz. eleje „folyóirat-alapítási láz”
- Sok folyóirat, köztük pár a Nyugat előzményének is tekinthető

A Nyugat

- **Megjelenés: 1908-1941**
- **1907 karácsonya, de 1908 jan. 1.**
- **Címlap: Beck Ö(dön). Fülöp tervezte
Mikes-plakett**
- **Cím: új irány**
- **Bécs-Prága-Budapest**
- **Szimbolizmus, szecesszió,
impreszionizmus**
- **Nietzsche, Bergson, Freud → Ferenczi
Sándor pszichiáter**

A Nyugat

- **Eszme:**
 - **Az irodalom függetlenségének védelme**
 - **Európai tájékozódású nemzetszemlélet**
 - **A tehetségek feltétel nélküli felkarolása,**
- **kizárta a konzervatív népnemzeti hangot és a bontakozó avantgárdot., sokféleség jellemzi.**

A Nyugat

Közölt:

- verseket,
novellákat,
cikkeket
- levélrovatában, a
Figyelőben:
kritikákat

Szerzői:

- Ady Endre, Babits
Mihály,
Kosztolányi
Dezső, Juhász
Gyula, Tóth Árpád,
Móricz Zsigmond,
Krúdy Gyula,
Karinthy Frigyes,
Füst Milán...

A Nyugat

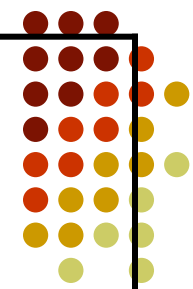
- Szerk.: (Ignotus, Fenyő Miksa, Hatvany Lajos)
- Osvát Ernő 1929-ig, majd
- Babits Móriczcal 1929-1933
- Babits Gellért Oszkárral 1933-1941
- Babits halálával megszűnt
- Holnap antológia
- 1908-tól
- Két kötet
- (Ady, Babits, Balázs Béla, Juhász Gyula versei)

Örökösök:

- **Magyar Csillag (Illyés Gyula, 1941-1944)**
- **Újhold (Nemes Nagy Ágnes, Pilinszky János, Mészöly Miklós 1946-1948)**

Főbb folyóiratok a 19-20. század fordulóján

<p>A Hét (1890- 1924)</p>	<p>társadalmi, irodalmi és politikai lap, politikai és irodalmi szemle alapító szerk. Kiss József a Nyugat megindulásáig a modern irod. fóruma új törekvések, felfedezettek: Ambrus Zoltán, Ignó, Czóbel Minka, Gozdu Elek, Balázs Béla, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula</p>
<p>Új Idők (1894- 1949)</p>	<p>szépirodalmi hetilap, szórakoztató jelleggel szerk.: Herczeg Ferenc Írói: Mikszáth, Krúdy, Ady később a konzervatív irodalom fóruma lett Ady: A duk-duk affér</p>
<p>Huszadik Század (1900- 1919)</p>	<p>társadalomtud. folyóirat, haladó szellemű szerkesztői: Gratz Gusztáv (1900), Jászi Oszkár (1906), Szabó Ervin, Jászi (1917)</p>

Magyar Géniusz (1892- 1903)	előkelő szalonok társasági és szépirodalmi hetilapja, a német nyelvű polgárság magyar nyelvre szoktatása szerk.: Osvát Ernő új tehetségek: Kaffka Margit, Gellért Oszkár, Fenyő Miksa
Figyelő (1905)	a Nyugat egyik elődje, havilap szerk.: Osváth Ernő Kaffka Margit, Ady Kosztolányi, Fenyő Miksa
Szerda (1906)	a Nyugat egyik elődje szecessziós tud. Művészeti folyóirat szerk.: Gundel Antal szerdai összejövetelek politikamentes szépirodalmi lap
Jövendő (1903- 1906)	a Nyugat egyik elődje szerk.: Bródy Sándor szerzők: Ady Molnár Ferenc, Tömörkény István haladó szellemű polgári lap (fr. és or. hatásokkal)